Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 359/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen televisio-ohjelmien saatavuudesta Suomen eri alueilla

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Markus Mustajärven/vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 359/2017 vp:

> *Kuinka hallitus aikoo varmistaa sen, että kaikki kansalaiset asuinpaikasta riippumatta saavat samat peruspalvelut ja aiotaanko toimilupaehtoja ja/tai maksuja muuttaa niin, että kansalaisten yhdenvertaisuus toteutuu televisio-ohjelmien saatavuuden suhteen?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtioneuvoston päätöksellä myönnettiin toimiluvat televisio-ohjelmistojen harjoittamiseen UHF-alueen kanavanipuihin A, B, C, D, E ja F toimilupakaudelle 17.5.2017-10.1.2027. Toimilupiin sisältyvistä määräyksistä säädetään tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 27 §:ssä. Ohjelmiston sisältöä koskevien määräysten asettamisen osalta otettiin huomioon tietoyhteiskuntakaaren tavoitteet toimilupasääntelyn joustavoittamisesta ja keventämisestä. Koska UHF-alueen kapasiteetista ei ollut myöntämishetkellä kokonaisuutena niukkuutta, oli tarkoituksenmukaista olla määrittämättä toimilupiin ohjelmiston sisältöä koskevia kanavakohtaisia ehtoja tai peittoaluevaatimuksia.

Tietoyhteiskuntakaaren 26 §:ssä säädetään ohjelmistoluvan myöntämisestä yleisen edun televisiotoimintaan eli niin sanotuista yleisen edun kanavista. Sääntelyn tavoitteena on ollut kotimaisen sisällöntuotannon jatkuvuuden ja suomalaisen televisiotoiminnan korkealaatuisuuden ja monipuolisuuden turvaaminen. Lainsäädäntö ei velvoita ohjelmistotoimijaa hakeutumaan yleisen edun kanavaksi, vaan toimijat tekevät itse päätöksen asiasta. Yksikään kanava ei hakeutunut yleisen edun kanavaksi nyt voimassa olevalle toimilupakaudelle, eivätkä yleisen edun kanavaa koskevat erityisvaatimukset esimerkiksi valtakunnallisesta vastaanotosta tai ääni- ja tekstityspalveluista sido siten yhtäkään ohjelmistotoimijaa. Lainsäädännöllä turvataan sen sijaan Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kanavien näkyvyys kaikkialla Suomessa. Yleisradio Oy on valtakunnallinen julkisen palvelun yleisradiotoimintaa harjoittava osakeyhtiö, joka toimii suoraan lain nojalla ilman erillistä toimilupaa. Sen tehtäväksi on Yleisradiolaissa (1380/1993) annettu julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmistojen sekä niihin liittyvien oheis- ja lisäpalvelujen tuottaminen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 359/2017 vp

Kaupalliset televisiokanavat eivät saa jakelukustannuksiinsa Yleisradion tavoin verotukea ja ne tekevät siten liiketoiminnallisin perustein päätöksen siitä mihin kanavanippuun ne hakeutuvat (kanavanipun kapasiteetin puitteissa) ja kuinka laajalla väestöpeitolla lähetyksiään jakelevat. Toimilupakauden alla kaupalliset televisioyhtiöt neuvottelivat jakelualueistaan uudelleen. Osa ohjelmistoista on nyt uudessa kanavanipussa ja toisaalta muutoksia tuli myös kanavien peittoalueisiin. Kaupallinen tarjonta ei siten ole saman laajuista eri puolella Suomea. Yhtiöiden päätöksiin on vaikuttanut muun muassa lähetyskustannusten suhde kaupallisen televisiotoiminnan laskeviin mainostuloihin. Vaikka antenniverkon joidenkin kanavien näkyvyysalueet vaihtelevatkin alueellisesti, televisioyhtiöt ovat viime aikoina pyrkineet kasvattamaan koko valtakunnan alueella yhtäläisesti saatavilla olevaa tarjontaansa Internetissä ja erilaisten sovellusten kautta, ja tästä tarjonnasta on muodostumassa varteenotettava lisäpalvelu tai vaihtoehto perinteiselle television katselulle. Hallituksen tavoitteena on edistää sekä kuiturakentamista että langatonta laajakaistaa Suomessa ja sitä kautta televisioyhtiöiden Internetissä tarjoamat palvelut olisivat jatkossa yhtä useamman suomalaisen ulottuvilla Liikenne- ja viestintäministeriössä valmisteltavassa laajakaistastrategiassa on tarkoitus asettaa Suomen laajakaistatavoitteet vuosille 2025 ja 2030 sekä määritellä keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. Tuettujen laajakaistahankkeiden rahoitusta ja toimintaedellytyksiä on pyritty helpottamaan myös hajaasutusalueiden laajakaistatukea koskevaan lakiin (1186/2009) tehdyillä muutoksilla, jotka tulivat voimaan 15.7.2017. Lakimuutoksen johdosta uusia laajakaistahankkeita on suunnitteilla runsaasti eri puolille Suomea.

Jotta televisio-ohjelmistojen jakelukustannukset pysyvät kohtuullisella tasolla, Viestintävirasto voi tietoyhteiskuntakaaren 71 §.n mukaan asettaa huomattavan markkinavoiman omaavalle yritykselle muun muassa verkon käyttöoikeuden hinnoittelua koskevia velvollisuuksia. Huomattavalla markkinavoimalla (HMV) tarkoitetaan yrityksen kykyä toimia markkinoilla kilpailijoista ja loppukäyttäjistä riippumattomasti. Viestintävirasto on 24.4.2015 päivätyllä HMV-päätöksellään (päätös 15/961/2015) asettanut Digita Networks Oy:lle kustannussuuntautuneen hinnoitteluvelvollisuuden koskien antennipaikkaa ja -kapasiteettia sekä televisiolähetyspalvelua kanavanipuissa A, B, C, D, E ja H. Kustannussuuntautuneella hinnalla tarkoitetaan hintaa, joka on kohtuullinen ottaen huomioon tehokkaan toimijan kustannukset säännellyn tuotteen tai palvelun tuottamisesta. Kustannussuuntautuneen hinnoitteluvelvollisuuden asettamisen tavoitteena on edistää tosiasiallisen kilpailun muodostumista ja poistaa kilpailun esteitä, jolloin Digitan kannustimet minimoida tuotannollisia kustannuksiaan ja kasvattaa tuotannollista tehokkuuttaan kasvavat. Koska antennipaikkaa ja -kapasiteettia koskevista palveluista sekä televisolähetyspalveluista maksettavat korvaukset ovat merkittävä kustannuserä televisio-ohjelmistopalveluiden tuotannossa, kustannussuuntautuneen hinnoitteluvelvoitteen asettamisen on katsottu tuottavan hyötyä myös viestintäpalveluiden käyttäjille.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 359/2017 vp

Helsingissä 2.10.2017

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner